

הדרכת מטופל אונקולוגי העובר טיפול שיניים

חולים במחלות ממאירות חשופים לפגיעה ברקמות הפה השונות כתוצאה מהמחלה עצמה ו/או כתוצאה מהטיפול במחלה. הטיפולים האונקולוגיים (כגון כימותרפיה, רדיותרפיה, השתלות מח עצם, תרופות ממשפ' הביספוספונטים וכיו"ב) עלולים לפגוע בתפקוד התקין של הפה ולגרור למספר תופעות:

1. הופעת כיבים, מוקוזיטיס עקב פגיעה בשלמות הריריות המחפות את חלל הפה.
2. יובש פה (פגיעה משמעותית בתפקודי הפה היומיומיים – אכילה, דיבור וכו')
3. זיהומים משניים (חיידקיים, ויראליים ופטרייתיים)
4. נטייה לדימומים
5. עששת ("חורים") בשיניים
6. דלקות חניכיים
7. שינויים בחוש הטעם
8. פגיעה בשרירים באזור הראש והצוואר
9. נמק של הלסתות כתוצאה מהקרנות (אוסטיאורדיונקרוזיס) או כתוצאה מטיפול בביספוספונטים (תרופות כגון Aredia, Zomera)

מרגע שאדם אובחן כחולה במחלה ממארת, יש חשיבות גדולה למעורבות רופא שיניים (עדיף מומחה לרפואת הפה) במערך הטיפולי הסובב את החולה. הטיפול בנוי משלושה שלבים:

1. בדיקת חלל הפה של החולה וסילוק מוקדי דלקת וזיהום בטרם התחלת הטיפולים האונקולוגיים. טיפול מקדים יפחית סיכון לסיבוכים בחלל הפה בהמשך.
2. שמירה קפדנית על בריאות רקמות חלל הפה במהלך הטיפול האונקולוגי. הדבר כולל שמירה על היגיינה טובה של חלל הפה, הן על ידי החולה באופן יומיומי והן על ידי ביקורות תכופות של רופא שיניים ושיננית.
3. טיפול ומעקב אחר החולה שסיים את הטיפול האונקולוגי, תוך התייחסות לתופעות הלוואי ארוכות הטווח הפוגעות בבריאות חלל הפה.

במסגרת המחלקה לכירורגיית פה ולסתות, קיימת מרפאה לרפואת הפה המאפשרת לחולים הסובלים ממחלות ממאירות לעבור בדיקת שיניים ולקבל מגוון רחב של טיפולים תוך התייחסות למצבם הרפואי הכללי.

להלן הנחיות לשמירה על בריאות חלל הפה במהלך הטיפול האונקולוגי, יש להתאימן בעזרת רופא השיניים.

- א. היגיינת הפה: צחצוח שיניים קפדני לאחר כל ארוחה עם מברשת רכה ועם משחת שיניים המכילה פלואוריד. יש לשלב שימוש בחוט דנטלי לאחר כל ארוחה (להיזהר שלא לפגוע בחניכיים). אם משחת השיניים גורמת לגירוי בלתי נסבל ניתן להחליף למשחת שיניים לילדים או משחת Biotene®. אם לא ניתן להברישי השיניים מפאת הכאב, יש לנקותן
- ב. באמצעות מקלות צמר-גפן או גזה. חשוב לזכור שהשמירה על היגיינת פה טובה חיונית לצמצום ולמניעה של סיבוכים בחלל הפה כתוצאה מהטיפול האונקולוגי.
- ג. שטיפות חיסוי עם כלורהקסידין גלוקונאט 0.12% ללא אלכוהול (PARO®, LACER®) בהתאם להנחיות רופא השיניים בלבד.
- ד. שטיפות פה: להמיס 1 כפית סודה לשתייה (סודיום ביקרבונט) בכוס מים פושרים. לבצע שטיפות עד 4 פעמים ביום. לחילופין, ניתן להמיס ½ כפית סודה לשתייה עם ½ כפית מלח שולחן בכוס מים פושרים.
- ה. במקרה של יובש פה, יש ללגום מים קרים לעיתים קרובות ו/או למצוץ שבבי קרח. ניתן להשתמש בתחליפי רוק (ללא מרשם רופא): Biotene® Oral Balance
- יש לדאוג לשימון מתמיד של השפתיים. להימנע משטיפות מסחריות המכילות אלכוהול וממזונות שמכילים קפאין ומנטול. מומלץ לישון עם מכשיר אדים (קרים) בחדר.
- ו. כאב שמקורו בכיבים או בפצעים בחלל הפה: ניתן להקל באמצעות שימוש מקומי במשחות אלחוש, כגון: Esracaine Jelly®, וכיו"ב.
- ז. למטופלים בהקרנות ניתן להתאים סדי פלואורידציה (שהוכנו עבורם על ידי רופא השיניים) שימוש פעם ביום, לאחר צחצוח שיניים, במשך 5 דקות. המרשם לגיל יונתן על ידי רופא השיניים.
- ח. שמירה על תזונה נכונה ומאוזנת חיונית לבריאות הגוף בכלל והפה בפרט. בהתאם לצורך, להימנע ממזונות קשים, חריפים ומתובלים. ניתן אף לטחון את המזון. במצבים מסוימים מומלץ להשתמש בתוספי תזונה – יש להיוועץ קודם ברופא השיניים ו/או ברופא המטפל.
- ט. חשוב להגיע לבדיקה של רופא השיניים באופן קבוע ולעיתים קרובות. התדירות תקבע על ידי רופא השיניים בהתאם למצב הרפואי הכללי ובהתאם למצב חלל הפה.

בכל מקרה של בעיה/שאלה נא לפנות לצוות המרפאה

בהצלחה,
צוות מרפאת פה ולסת